

100333

De norske -Pansergrenaderers heltemodige innsats ved Narva.

Våre gutter gjenerobret det svenske minnesmerke over Karl XII og har det i sin hånd.

Kampen vil bli fortsatt til det ytterste — og seieren er ikke så langt unna som mange tror.

ff-Obersturmführer Harald Sødahl, som er dekorert med Jernkorset av 1. klasse, uttaler seg til Fritt Folk.

En del meldinger er kommet fram til pressen om nordmennenes innsats ved Narva, men noen utførlig skildring av de usedvanlig harde kampene **ff-Pansergrenaderregiment «Norge»** der har vært opp i har hittil ikke vært offentliggjort. Det har sin hovedsaklige grunn i at såvel krigskorrespondentene som de andre hadde alt annet å gjøre enn å skrive denne tiden. I går kom en, av heltene tilbake til Oslo, og vår medarbeider fikk anledning til en lengere samtale med ham.

ff-Obersturmführer Harald Sødahl behøvde ikke si stort om sine egne heltegjerninger. Jernkorset både av første og annen klasse, stormerket og sårmerket forteller om en kar som har vært i den hardeste innsats for landet sitt og samtidig utvist et personlig mot utover det vanlige. I samtalen løp er det da også mest om andre Sødahl forteller. Det er ganske typisk for en norsk kjemper av i dag.

Jeg ber Sødahl gi en skildring av

regiment «Norges» innsats

fra det ble satt inn i nordavsnittet, og han svarer: «Vi lå jo først i bandekrig på Balkan, men ble trukket ut derfra i november i fjor, for å settes inn ved Leningrad-avsnittet. Der hadde vi den vanlige stillingskrigen til midten av januar. Da satte bolsjevikene inn med den storoffensiv som de hadde forberedt temmelig lenge, ved ansamling av stadig nye tropper og nytt materiell. «Norge» lå da ved den såkalte Oranienbaum-kjelen og vi fikk i ganske god tid beskjed om å være forberedt på å innta nye stillinger ved Narva. Vi fikk det vanskelige oppdraget å forsinke bolsjevikenes frammarsj ved å innta stadig nye stillinger som vi skulde holde i så og så lang tid, inntil alt materiell og hovedstyrkene velbeholdne kunde innta de avtalte stillinger. Vi hadde noen harde og spennende dager, med de hardeste nærkamper. Det gjaldt for oss, tross oppholdet av russernes angrep, å nå hovedvegen Narva—Leningrad før

F.F.

21/7-1944

ff-Obersturmführer Harald Sødahl
(Foto Fritt Folk.)

dem. Det ble et kappløp med fienden og med døden. Nesten hver dag var vi innesluttet, slo oss atter gjennom, gikk til motangrep og holdt bolsjevikene i sjakk. Det ble marsj og kamp, marsj og kamp, uten et minuts søvn på flere døgn, men karene holdt ut. Som sagt gjaldt det vesentlig hovedvegen under disse kampene, og vi klarte det. «Norge» var i konstant innsats og utholdenheten og kampånden hos våre gutter var helt utrolig.»

— Så fikk dere vel en hvilepause ved Narva?

— Nei, regimentet meldte seg selv til fortsatt, frivillig innsats og kom i kamp om bruhodet deroppe i stadige nærkamper hvor mann mot mann kjempet. Ved dette bruhodet hadde bolsjevikene fordel av isen og forsøkte å avskjære oss hele stillingene, for seinere å tilintetgjøre oss. For å hindre dette ble det først og fremst nordvest for Narva satt inn motangrep og her foregikk kanskje de hardeste kampene i hele denne tiden. Min gode kamerat, Kristian Prytz, ble satt inn med sitt kompani nettopp på dette avsnitt og her fant han også heltedøden, men etter at han var falt på sin post kjempet mennene videre i hans ånd med dobbelt energi. De hadde aldri kjempet mer innbitt og energisk enn like etter de hadde mistet sin avholdte sjef og de hevnet ham også.

Det svenske minnesmerke holdes av nordmennene.

Så, fortsetter Sødahl, vil jeg komme inn på noe spesielt. Svenskene har en gang i tiden vært Europas forsvare og forkjempere. Ser vi på Karl XII og hans menn har de kanskje ett av sine mest kjente minnesmerker nettopp ved Narva. Dette minnesmerke hadde Stalin gitt sine

tropper spesiell ordre til å erobre og holde, for en hvilken som helst pris. Det gikk også tapt for en dag men da gikk våre tropper til motangrep og i de sværeste nærkamper ble merket gjenerobret og bolsjevikene kastet tilbake over isen. Tilbake kom de forresten ikke, men ble drept, fordi bolsjevikene satte maskingeværer i sving på den annen bredd, i ryggen på sine egne, for å drive dem fram. Det kostet tap for oss også, men minnesmerket ble tatt igjen og det holdes av oss den dag i dag. Jeg er stolt over at nettopp nordmenn hadde en stor andel i dette og jeg skammer meg samtidig over våre svenske brødre som ikke tar bedre vare på arven fra sin storhetstid. No er det nordmenn som tar opp arven og viser den ekte germanske ånd og viljen til å redde Europa mot faren fra øst.

Samtidig med at dette var foregått, sier Sødahl, klarte russerne å danne et bruhode sørvest for Narva. De hadde trukket sammen betydelige styrker i et uoversikkelig myr og sumplandskap. Det var nærmest en «sekk» og den fikk vi ordre til å avskjære. Det ble litt av en kamp og her fikk jeg da også jernkorset av første klasse.

Bolsjevikstyrkene var mange ganger større enn oss

da vi satte inn med støttroppenhetene, men det gikk da stadig framover. Jeg vil forresten her få lov til å nevne min norske melder, von Krogh fra Stavanger, som viste den største tapperhet og løste utrolig, vanskelige oppgaver. Han skaffet stadig meldingene gjennom den verste ildgivning. At han hvert sekund og hvert minutt risikerte livet tok han intet hensyn til. Hvert øyeblikk måtte

(Forts. side 6)

De norske ~~SS~~-Pansergrenaderers - -

(Forts. fra 3. side.)

han regne med å være ferdig med livet, men han klarte seg usåret gjennom de verste dagene, til han ble såret fra den samme panser som tok knekken på meg. Jeg ble ikke med på avslutningen, men et par dager seinere var «sekken» vekk og en overhengende fare avverget. Bolsjevikene hadde titusener av falne og et liknende antall sårede og fanger. Det var et blodbad, men det måtte til. Jeg vil særlig her få framheve den glimrende støtte troppene på marken hadde av våre Stukas, slagfly og artilleriet.

— Men hvordan ble De så egentlig selv såret?

— Ja, det hadde jeg ikke tenkt å si så mye om, men siden De absolutt skal ha det fram så foregikk det slik: En russisk T 34 hadde plassert seg godt, med utsikt til våre stillinger, og vi måtte skifte oppholdssted for staben flere ganger. En dag stod jeg i felttelefonen ta et innslag kom noen meter fra meg. Da tenkte jeg å gå i dekning, men i det samme kom neste salve, og jeg ble slynget flere meter bortover. Seinere

i feltlasarettet, fant jeg 18 hull i jakken min,

og like mange splinter hadde jeg i kroppen. Da jeg etter fire døgn kom til meg selv var de fleste operert vekk. Det kan være bra med jern i kroppen, det skal til, men det kan bli for mye av det gode — i hvert fall i denne form — og det er beklagelig at jeg foreløpig ikke kan føre kompaniet videre.

— Kan De, etter Deres erfaringer, sammenfatte en sluttuttalelse om nordmennenes innsats ved Narva?

— La meg først nevne et lite eksempel. Så slitne og utkjørte som alle var etter tilbaketrekningskampene tilbød nordmennene seg å ta dobbelte vakter etterpå. I stedet for 4 timer stod de 8 ad gangen. De regnet det som en æressak å greie oppgaven i sitt avsnitt, selv om det ikke var noen overflod på mannskap. Da gjorde bare de andre dobbelt arbeid, dobbelt innsats. Slik er guttene våre ved Narva. Etter kampene der har nordmennene fullt og helt vist at de er soldater, førsteklasses soldater. Gudskjelov at vi har karer som er besjelet av en slik idealisme og en slik kampånd. Jeg vil her igjen nevne det svenske minnesmerket,

som står der som symbol for nordisk forsvarsvilje. Synd at våre brødre lar seg slik forkvakle av jødepropagandaen at de ikke stod sammen med oss. Den gang forstod de hva det gjaldt — Europas redning. Hva skjønner de i dag?

I forbindelse med ~~SS~~-Obersturmführer Sødahls bemerkninger vil jeg her gjengi et lite utdrag av et brev som en kompanisjef ved Narva har sendt til moren av en av de norske gutter som er falt der. Brevet gir uttrykk for hvordan nordmennene har kjempet og hvilken innstilling de har. Det heter: «Det er min tunge plikt å melde at Deres sønn, vår gode kamerat T. S., ikke lenger er blant oss. Han ofret sitt liv for at Norge og Europa skulde leve. Han kjempet i kompaniet nord for Narva, og ved hans og kameratenes tapre innsats lyktes det å kaste bolsjevikene tilbake. T. fant heltedøden ved Sivartsj, og der ligger han begravd, og vi skal sende Dem et bilde av hans hvilested i fremmed jord. Det var bare én mening om ham: en lys, glad gutt, en prektig kamerat — en enestående tapper soldat til siste stund. Det hviler mang en god norsk ungdom her i fremmed jord, side om side med kamerater fra andre germanske land. Alle har de stridd den gode strid, falt i kamp for alt det som er dem kjær. De visste, som vi, at stormen fra øst må stanses, hvis dere der helme skal kunne leve. Det er gammel stridsplass her ved Narva. Nordiske menn har før stanset stormen fra øst ved Narvas bredder. Så kan det da gå slik at de beste faller. Kameratskapet her ute er noe eget. De er ikke borte, de som faller. De lever og vil alltid leve videre blant oss. Vi tenker på dem, taler om dem, forteller de nye om deres tapperhet og innsats. Jeg vet at en dag vil hele Norge takke disse ungdommer, som ofrer liv og helse for at Norge skal leve. T. var av de beste. Kjære frue, Deres sønn gikk smilende i kampen, som gode nordmenn før ham. Forsøk også De å føre Deres kamp mot sorgen over ham med samme tapre og stolte sinn. De får tunge slunder, men bær dem med stolthet. De kan trygt gjøre det, fordi De har fostret en tapper og tro soldat. Og noe større gis det ikke.

Det var minnet til en av de mange heltene våre fra Narva.

«Vi nordmenn kjemper fortsatt til det ytterste,

for oss og for Europa», fortsetter Sødahl den avbrutte samtalen. «Når vi ser på det tyske folket har vi kanskje enda litt å lære. Det lærte jeg for alvor nettopp nå, fordi jeg ved et tilfelle kom til det sted hvor attentatet på Adolf Hitler fant sted, umiddelbart etterpå.

— Folk var vel forbauset over attentatet?

— Forbauset er ikke det rette uttrykk, men forbannet. Sivilbefolkningen var helt rasende over disse forræderne som vilde tatt føreren fra dem og hadde de fått anledning til å gripe inn vilde det blitt en rettergang av de sjeldne. Snakk ellers ikke om offiserene og soldatene som var bleke av raseri. En liten stund rådet det tvil om der Führers skjebne, men så kom meldingen: «Om 10 minutter taler der Führer!» Vill jubel brøt ut og folket takket skjebnen for redningen. Jeg så personlig (Forts. side 7)

■ De norske ~~SS~~-Pansergrenaderers - -

(Forts. fra 6. side.)

en mengde som falt på kne og oppsendte takkebønner mot himmelen. Jeg kommer direkte hitopp derfra og jeg kan forsikre at aldri har befolkningen og aldri har hæren stått bedre sammensveiset. Det var simpelthen signalet til å sveise de siste uenige sammen til en eneste enhet og blokk. Det er en styrke for Tyskland og en styrke for oss. No kommer den virkelige folkeviljen til uttrykk!

«Og bare vent litt», slutter ~~SS~~-Obersturmführer Sødahl, «no vil snart fienden få stifte bekjentskap med de nye tyske våpnene også og med vår samlede kraft. Da vil en få erfare at seieren ikke er så langt unna som mange i dag er tilbøyelig til å tro.»

Osvald Olsen.